

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felzárkálások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
szombat- és vasárnapok kivételével
mindenkor délután 5 órákor.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 287. szám.

Péntek, december 16.

Bethlen Miklós gróf.

Nagybecskerek, december 16.

Tegnap távirataink között hirt adtunk arról, hogy Torontálmegye volt főispánja Bethlen Miklós gróf jobblétre szenderült.

A gyászhir, bár egy élőhalott ember szenvedéseinek megváltását jelenti, mely szomorúságot és részvétet kelt minden körben, ahol a boldogultat ismerték és mely szomorúsággal veszik tudomásul Torontálban, ahol munkásságának nagyrészét töltötte s a honnan élete delén, férfiúi tetteirejének virágjában szakította el a pusztító kór, hogy egy-két év alatt teljesen lejárjon.

Bethlen Miklós gróf alig félét töltött ugyan Torontálmegye főispáni székében, de közel husz évtizedes tisztviselői munkásság kötötte őt a vármegyéhez. Itt kezdte pályafutását, itt fejlődött ki munkássága s itt haladt fokról fokra a főispáni székig. Ezt a munkásságot a buzgalom, a jóra való törekvés jellemzi mindvégig s így a legteljesebb megilletődéssel kell lehajtani fejünket koporsója előtt.

Ha visszapihentést vetünk sajnós rövid pályafutására, megkapjuk az őt és munkásságát jellemző tükröt s az ebből visszaverődő kép csak fokozza szomorúságunkat, hogy oly korán kell koporsójához gyűlni.

Tisztviselői pályája ugyan Temesmegyében indult meg, de valójában mégis Torontálban kezdte 1885-ben, mint közigazgatási fogalmazó gyakornok. A következő évben már részt vett a Délvidék egyik legfontosabb közigazgatási szakában, a mikor 3 évig a csángótelepítésnél mint helyhatóság biztos működött. A kitűnően végzett nagy felelősséggel járó szolgálat után arvaszéki ülnök, majd a törökbecsei,

utóbb a központi járás főszolgabírája lett, 1897-ben pedig, a kumán—tarrasi belvizrendező társulat kormánybiztosává nevezték ki. Feilitzsch Berthold báró távozásával megyei főjegyző lett, de egy év múlva távozott a megyéből, mert a király Hunyadvármegye főispánjává nevezte ki. Itt 4 évig főispánkodott, a mikor 1902-ben, mint főispán Torontálmegye élére kerül vissza. E tisztében azonban már nem működhetett sokáig, mert időközben súlyos idegbetegségbe esett, úgy hogy néhány hónap múlva meg kellett válnia állásától és később nyugalomba is helyezték.

Főispáni munkásságát itt tehát nem tehetjük mérlegbe, de kétségtelen, hogy ha a sors nem áll útjába, méltó folytatása lett volna a multnak s a legszebb reményeket valósította volna meg.

Am a véghetetlen bölcseségű Gondviselés másképp rendelkezett s így történik hogy ma itt nem cserfakoszorúval vesszük körül nevét, hanem a gyászkeret szomorú fekete vonalával.

Két évi szenvedés után lelke elköltözött a gyarló porhüvelyből s teste a föld mélyébe jut, de emléket mindig kegyelettel fogja őrizni ugy Torontálmegye mint mindenki, aki őt ismerte.

Legyen tehát áldott emlékezte.

Tovább a lejtőn.

Nagybecskerek, december 16.

Az ellenzéki hősök viszik magukkal tovább a lejtőn az alkotmányt s már három szomorú stációja van ennek a végzetes utnak.

Az első az elsőki emelvény, miniszteri asztalok és bársonyszékek hősies elpusztítása az elnök és a miniszterek távollétében. Sőt a többség távollétében. Védtelen s a rend fenntartására kirendelt — tehát egyszerűen kötelességüket teljesítő — alkalmazottjai ellen a Háznak.

A „TORONTÁL” tárcája.

Lajoska üzenete.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

A szobában nem hallatszott semmi, csak a táviró egyhangú kopogása, a mérges postamester tollának percogése és a kályhában égő tűz vidám pallogása.

Az ablaknyílásban meghúzódva állt egy nyolc év-s gyermek. Szomorú barna szemével nézett ki a csendes falusi utcára, egy csapások súlya alatt megöregedett ember életunt fásultságával.

Gondolatai messzire elkalandoztak, már a mennyire egy hozzá hasonló kicsi gyermeknek lehetnek gondolatai.

Egy törekény, gyöngéd nőalak lebegett szemei előtt, akit — míg együtt voltak — mamának hívott és akin kívül nem szeretőt a világon senkit. Aki olyan áldott jó volt hozzá mindig, aki olyan szeretetteljesen vonta keblére az ő okos fejcsékjét.

Egyszer csak durva emberek jöttek a házba, mindent összerúgtak s azt mondták, ha nem fizet a mama, eladnak mindent. Ezt ő mind nem értette. Mi az fizetni, mi az eladni? Csak anyja

szoknyája mellé bujva nézte azokat a nagybajuszos, haragos embereket.

Másodszor aztán többen jöttek. Lajoska holtra volt ijedve. Csak mikor egy szép ruhás bácsi jött, — aki egy ragyogó dobót hozott magával, — derült fel a gyermek arca. Hozzáfutott s megkérdezte tőle:

— Bácsi! Nekem hozta! Az pedig durva röhögéssel ellökte magától:

— Eredj innen! — Megriadva futott az anyjához. Ott találta a lugas alatt. Mikor az megátalta Lajoskát, magához ölelte, úgy zokogta hozzá:

— Földönfutó koldusok vagyunk! A gyerek is elkezdett sírni. Miért? Tudta is ő mi az a földönfutó, mi az a koldus?

Pár nap múlva idejötték a bácsiékhoz. A mama itt sirt nagyon sokat és kérte a bácsiékat, hogy tartsák maguknál Lajoskát. A bácsi azt mondta, nagyon szívesen teszi, ugys sokat köszön a Lajoska mamájának. Azután elbucusztak, a mama elment, azt mondta nagyon messzire megy.

Lajoska magára maradt a bácsiéknál, ahol gorombák voltak vele és ahol valakinek mindig az útjában állt.

— Még csak ez a kölyök hiányzott! mondta a néni és az úgy fájt az ő kis szivecskéjének. Ezt neki a mama sohasem mondta.

A kevés játékoskáját is elszedték tőle a bácsi gyerekei.

Most is berohant az egyik, az ő szerszamos lova volt nála. Keskeny, halovány arcoskájáról úgy le lehetett olvasni a néma vágyakozást. Szeretett volna odaszólni:

— Adja ide, azt a mama nekem hozta! Hanem maga is megijedt a gondolattól. Mi lenne akkor? Felénken fordult a bácsi felé, nem tudja-e az, mit gondolt ő? Összehuzta kopott kabátját, aztán nézte tovább a lassan szállingózó havat.

A bácsi kiment a fiával, ő magára maradt. Lábujjhegyen sompolygott ahhoz a szüntelen kopogó masinához, amelyről azt hallotta, hogy messzire lehet vele beszélni. Hangosan dobogott a szíve, mikor föléhajolt s csendesen belesugta:

— Édes mamám, gyere el értem, vigy magaddal, mert nem szeret itt engem senki, úgy fáj a szívem, édes jó mamám, hamar gyere!

Várta, fog-e a mamája szólni? Fülét odatartotta a géphez, mely hirtelen megszűnt kopogni. Arcán átfutott egy fényes reménységű:

Meghallotta! Mit fog szólni?

A gép újra kopogni kezdett, ott künn a szél sirt szomorúan s Lajoska leborulva a kemény asztalra, úgy sirt keservesen, nagyon keservesen . . .

Ifj. Papik Miksa.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban ávegenként 4. — koronáért kapható. — **Figyeljünk, hogy minden üveg alantli óggel legyen ellátva:** F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Sirolin

nagy per az ő szuverén, felül nem bírálható, felelhetetlen ítélőszéke elé kerül.

Ha a kormánynak a szövetség ellenzék a legnagyobb szolgálatot kívánja tenni, csak járjon az uton, a melyen három nap óta megindult. Rongáljon közvagyonot, kövessen el fegyházzal büntetendő vitési cselekedeteket, az 1848-iki törvény egyenes sérelmével ne hagyja szóhoz jutni a minisztereket: s ha még eddig nem történt, a megcsömörlésnek erkölcsi eltelésnek és haragos felháborodásnak oly szélvészre támad a magyar emberek szívében és gondolatában, amely földre dönti és szétszórja a világ mind a négy tájára a „szövetkezettek” pártközi szerelmeskedésre berendezett nádkunyhóit.

És erre szükség van mielőbb, nehogy az eszeveszettek magukkal rántsák a magyar alkotmányt az utolsó stációig a katasztróráig.

HIREK

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 111. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt fél 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott. A tanácsülésen hozott fontosabb határozatokat hireink sorában közöljük.

— **Németh püspök ünnepzése.** Németh József fősz. püspök, a csnádi egyházmegye érdemes vikáriusa, tudvalevőleg az idén ülte meg püspökké való felszentelésének harminc éves jubileumát, a tervezett ovációk előtt azonban a mária-radnai zárdába vonult. Most mindazok, kiket harminc évi püspöki működése alatt papokká szentelt fel, kedves meglepetésben részesítették az ősz főpapot. Az említettek képviselőiben megjelentek ugyanis ma a püspök lakásán Kiss János dr. pápai prelátnak, budapesti egyetemi tanár. Jászay Géza szegedi apátplébános, Lászlóffy László verseci apátplébános, Dörner József esperesplébános, Bogovich Ferenc gáttájai plébános és Szekrényi Lajos dr. magyar-bánhegyesi plébános, kik a szeretett főpapnak egy remekmű albumban átadták mindazoknak arcképét, kiket a püspök 30 év alatt áldozárokká felszentelt. Németh püspök könyekig meghatva köszönte meg a kedves ovációt és a küldöttség tagjait meghívta ebédre.

— **A szerb egyházmegye köréből.** Létics György dr. gör. kel. szerb püspök tegnap szentelte pappá Tattarovic János végzett theologust. A püspök az új diakont Mokrinba disponáta.

— **Bethlen Miklós gróf halála.** Tegnap már hirt adtunk arról, hogy Bethlen Miklós gróf Torontálvármegye volt főispánja délután hosszabb szenvedés után meghalt s halálát ma lapunk első helyén is méltatjuk. A boldogult halála híre tegnap délután terjedt el itt Nagybecskereken s a legszélesebb körben fájdalmas részvétet keltett. Halála hírére kitűzték a vármegye székházára is a gyászlobogót, amely szomorun hirdeti a gyászt. Az elhunytat, mint Budapestről jelentik, ma délután temették el a kerepesi-uti halottasházából, ahol a gyászszertartáson számos torontáli előkelőség is részt vett. Az elhunyt főispán holttestét a beszentelés után a vasutára vitték s innen Nagyteremre szállították, ahol a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Bethleni gróf Bethlen Miklósné szül. mácsai és kisoroszi Csernovics Margit mint özvegye és gyermekei Vera és András, bethleni gróf Bethlen Anna mint nővére, gróf Leiningen-Westerburg Erzsébet mint mostoha testvére és gyermekei, özv. bethleni gróf Bethlen Gáborné, szül. bethleni gróf Bethlen Leopoldina mint nagynénje mély fájdalommal jelentik, hogy szeretett férje, illetve atyjuk, testvérük és unokaöccse bethleni gróf Bethlen Miklós Hunyad- és Torontálvármegye volt főispánja 1904. évi december hó 14-én délután fél 5 órakor életének 45 ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult hült tetemei december 16-án délután 3 órakor fognak a kerepesi-uti temető halottasházában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és Nagyteremre szállítatván, ott a családi sirboltban örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat 1904. december 19-én délelőtt 11 órakor fog a krisztinavárosi plébánia-templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Budapest,

1904. évi december hó 15-én. Áldás és béke hamvaira!

— **Állami segítség a hidakra.** A vármegye alispánja átiratban tudatja a várossal, hogy a kereskedelemügyi miniszter a mostanában felépített két hid céljaira 50 000 korona segély kiutalványozását rendelte el, mely összeg 1905-től kezdődőleg 5 év alatt egyenlő évi részletekben fizetendő a városnak. A tanács az átiratot tudomásul vette s a közgyűlésnek bejelenté.

— **A szabad liceumból.** A nagybecskereki szabad liceum vezetősége tegnap este fél 9 órakor Knyaskó Lajos igazgató elnöklésével ülést tartott. Az ülésen mindenekelőtt Knyaskó igazgató a vezetőség köszönetét tolmácsolta Streitman Antal főgimnáziumi tanárnak a mult vasárnap tartott érdekes felolvasásáért. Bejelentette azután, hogy a legközelebbi vasárnap, december 18-ikán, amikor Deutsch Aranka kisasszony elszavalja Ábrányi Emilnek „A magyar nyelv” című költeményét, utána pedig Knyaskó Lajos felső kereskedelmi és polgári iskolai igazgató „Nemzeti érzés” címmel tart felolvasást. Jelentette továbbá az igazgató, hogy a nagyközönség részére folytatják vasárnaponként az eddigi előadásokat s a programot március végéig meg is állapították. Az iparos osztály részére didaktikai előadásokat tart a liceum s a földrajzot két este Knyaskó Lajos, az irodalmat dr. Brájjer Lajos, az alkotmányjogot pedig dr. Várady Imre fogja szintén két-két este ismertetni. Kívülük előadást tartanak a nagyközönségnek dr. Grandjean József, dr. Stassik Ferenc, Messinger Karolin, dr. Kardos Samu és dr. Pollák Győző. A liceum vezetősége megállapodott abban, hogy vidékre is kimegy előadásokat tartani s legközelebb Muzslyán dr. Kardos Samu olvas föl. Dr. Brájjer Lajos jelentette, hogy legutóbb Temesvárott érintkezésbe lépett az ottani „Arany János” társaság vezetőségével s a társaság legnagyobb készségét fejezte ki, hogy eljön Nagybecskerekre s itt matiné rendez. A liceum vezetősége fölkereste dr. Brájjer Lajost, hogy a további lépéseket ez irányban tegye meg. A társadalmi élet élénkítésére a liceum még lehetőleg e hóban és januárban művészestélyt rendez. Végül megállapodott a vezetőség abban, hogy tavasszal nagy irodalmi ünnepélyt rendez.

— **Adóbeszedés.** Stefánovics János városi adóügyi tanácsos a mai ülésen beterjesztette az október és november hónapok folyamán befolyt adókról szóló kimutatást. A kimutatás szerint 1904. október folyamán befolyt: Állami adóban 31.369 kor. 44 fillér, iparkamarai illetékben 135 kor. 11 fillér, hadmentességi díj fejében 435 kor. 40 fillér, a betegápolási alap javára 1352 kor. 98 fillér, tiszai kölesön fejében 7649 kor. 36 fillér, községi adó címén 13.492 korona 49 fillér, iskolaadóban 471 kor. 87 fillér, közmunkatartozás fejében 1975 kor., előfogati váltásdíj címén 21 kor., utadóban 2608 kor. 20 fillér, megyei adóban pedig 1218 kor. 47 fillér, vagyis összesen 60.729 korona és 32 fillér. A mult év hasonló időszakában befolyt 61.095 kor. 97 fillér, tehát 366 korona és 65 fillérrel több, mint az idén. — A november havi adóbeszedés eredménye a következő: Állami adóban befolyt 79085 korona 32 fillér, iparkamarai illetékben 643 korona 32 fillér, hadmentességi díj fejében 1104 kor. 92 fillér, a betegápolási alap javára 6062 kor. 47 fillér, tiszai kölesön fejében 967 kor. 56 fillér, községi adó címén 37839 kor. 59 fillér, iskolaadóban 2911 korona 44 fillér, közmunkatartozás fejében 3204 korona, előfogati váltásdíj címén 68 kor. utadóban 6406 kor. és megyei adóban befolyt 4652 kor. és 17 fillér, vagyis összesen 142.944 korona és 99 fill. A mult év hasonló időszakában befolyt 126.087 kor. és 20 fillér, tehát az ideai eredmény 16857 korona és 79 fillérrel kedvezőbb, mint a tavalyi. Ezen eredményből következtetni lehet arra, hogy pénzügyi viszonyaink a tavalyihoz képest javultak.

— **A nagybecskereki vadász és vadvédő-egylet** által f. hó 18-ára kitűzött hajtóvadászati a kedvezőtlen időjárás folytán egyelőre elmarad. A 23-iki vadászati megtartását illetőleg az egylet vezetősége annak idején értesítik a t. tagokat.

— **Szilveszter-estély.** A könyvnyomdászok országos szakszerveületének nagybecskereki fiókjá december hó 31-én az Ellmer-féle vendéglőben nagyszabású Szilveszter-estélyt rendez, a melyre már most nagyban folynak az előkészületek. A sikerültnek ígérkező estélyre szóló meghívókat még a jövő hét elején fogják kibocsátani. Aki esetleg nem kap meghívót, de arra igényt tart, ebbeli kérésével forduljon a rendező-bizottsághoz.

— **Véres lakodalom.** Aracson vidám lakodalom folyt az egyik házban. A lakodalmassá ven-

dégek közt ott volt Lalic Rada és Ivancsev Nika is öccsével s erősen italoztak. Lalic boros fejjel kötekedni kezdett Ivancsevvel, mire ezek rövid uton kidobták. Lalic boszut lihegve hazafutott s élesre fent kaszával rontott vissza a lakodalmassá nép közé, hogy mindenkinek lekaszálja a fejét. Ivancsevék erre vasvillát ragadtak, neki estek Lalicnak s ezt agyonverték. A hatóság nyomban vizsgálatot indított, amelyet dr. Boross Dezső nagybecskereki kir. ügyész intéz Jakabffy Titusz törökbecsei járásbíróval.

— **Felülfizetések.** A torontál-ozorai ifjúság által folyó hó 10-én rendezett jótékonycélú táncestélyen a következők fizettek felül: Miklea Milán 10 kor., Rehak István 3 kor., Klauer Márk 2 kor., dr. Pacurariu Simon 1 kor., dr. H. K. 1 kor., Miklea Gligor 1 kor., Damenszku J. 1 kor., Stefánovics J. 1 kor., Stimler A. 1 kor., Mező A. 1 kor., Kertész Mihály 1 kor., Ludvig R. 1 kor., Kusing P. 50 fill., Klempay D. 50 fill., Veiszakovics J. 30 fill., Nyagu J. 20 fill., Pistyák M. 20 fillér. A felülfizetésekért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

— **A közönség figyelmébe.** A temesvári m. kir. posta és távirda igazgatóság figyelmezteti a közönséget, hogy az 1903. október hó 7-én kelt 58246. számú kereskedelemügyi miniszteri szabályrendelet értelmében a m. kir. posta és táv. hivatalok a levélpostai küldemények (levelek, levelezőlapok, nyomtatványok, keresztközötti küldemények és üzleti papírok) után a közönségtől a kézbesítés alkalmával beszedendő postadíjakat (portó összegeket) magára a levélpostai küldeményre fölragasztandó e célra kiadott portójegyekben kötelesek leróni. A közönség a portójegyekkel el nem látott, fentebb megnevezett levélpostai küldemények után követelt portó megfizetését a saját érdekében tagadja meg, a tényállást pedig minden posta és táv. hivatalnál rendelkezésre álló panaszkönyv utján vagy szóval, avagy írásban a temesvári m. kir. posta és távirda igazgatósággal esetenként közölje.

Nyilatkozat.

A legutóbbi megyei közgyűlésen dr. Sándor Mihály beváltotta abbeii ígéretét, hogy a megyei nyomtatványszállításról érdekes leleplezéseket fog közölni. Ezek a leleplezések két pontra vonatkoznak. Az első az, hogy a Pleitz-cég eddigéig évente 35—40000 koronányi nyomtatványt szállított a megyének, tehát irreális üzleti elvekkal dolgozik és kolosszális haszont tett szert, akkor, amikor most hajlandó ugyanezen nyomtatványokat évi 9600 koronáért szállítani. A másik pedig abból áll, hogy a Pleitz-cég az összes helybeli konkurrensokat megvesztegette.

Dr. Brájjer Lajos cégtársam, mivel ezt a „leleplezést” barátai rögtön közölték, meg ugyanazon a közgyűlésen, természetesen a határozathozatal után megfélemlített Sándor Mihályt, felkérve őt, hogy vizsgálja meg akár a Pleitz-cég könyveit, akár a megyei számadásokat és meg fog győződni arról, hogy a nyomtatványok mennyiségére tett kijelentése nagyon nagy tévedésen alapul. Itt csak arról lehet szó, hogy valaki hamis adatokkal félrevezette felszólalót, de ezt a tévedést nem lesz nehéz konstataálni. A megvesztegetéseket pedig üzlettársam egyszerű valótlan-ságoknak minősítette. Dr. Sándor nem nézte meg a könyveinket, sem a számadásokat, tehát nem is akart ebben az ügyben tisztán látni, hanem a „Nagybecskereki Hírlap”-ban irván a közgyűlés lefolyásáról, most már csak 20—25000 koronákat emleget.

Mint a Pleitz-cég beletagja, ki az üzleti ügyeket egyedül intézi, kötelességemnek tartom ez ügyre nézve a következőket kijelenteni:

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy a dr. Sándor Mihály által a közgyűlésen felhozottak, szintugy a lapjában hozzáfűzött megjegyzések teljesen valótlanok. A magam részéről is felajánlom akár dr. Sándor urnak, akár általa megnevezendő bárki másnak a bizonyításnak minden lehető módját arra nézve, hogy az általunk Torontálvármegyének (központ, árvaszék, főbírák, stb.) szállított nyomtatványokat, melyeket most 9600 koronáért ajánlottunk szállítani, az utolsó hat évben, mint amely időszak a dolog természeténél fogva most számításba jöhet, sohasem tett ki 30 vagy 40.000 koronát, mint a közgyűlésen mondta, sem 20—25.000 koronát, mint lapjában írja, hanem, kivéve egy évet, hozzávetőleg az utóbbi összegeknek felét.

Hogy bebizonyítsam, mennyire komoly ezen állításom, ezennel felajánlok Pleitz Fer. Pal cég nevében 10.000 koronát egy dr. Sándor által megnevezendő jótékony célra, ha az ellenkező képes bármi módon bizonyítani, ami annál könnyebb volna, mert a mi könyveinken kívül bizonyára rendelkezésére állanak az összes erre vonatkozó hatósági számadások is.

Azon negatívumot, hogy senkit sem vesztegettem meg, azt természetesen itt nem bizonyíthatom, de, hogy az ép oly valótlan, mint az első

allítsa, azt a fenti számadatokból minden józan-eszü ember megállapíthatja. Ismerve azonban azt a hajszát, melyet üzletünk ellen az irigyek évek óta mindenki által ismert okokból folytatnak, meg vagyok győződve arról, hogy ellenfeleim szorgos kutatás nélkül is fognak találni olyan alakokat, akik saját tönkrement vagy pusztulófélben levő üzletük esetleges megmentése reményében, engem hajlandók akár rablógyilkosnak is bélyegezni.

Ennyit kötelességemnek tartottam kijelenteni. Több mondanivalóm akkor sem lesz, ha dr. Sándor ur a vármegyei salugáterek elikkasztásával fog vádolni. Ez alul felment cégünk több mint félszázados fennállása és — talán szabad hivatkozás nélkül arra is hivatkoznom — az a tisztességes név, melyet e városban becsületes 20 évi munkámmal tudtam szerezni.

Nagybecskerek, 1904. december 16.

Mayer Rezső,
a Pleitz Fer. Pál cég belfagja.

TAVIRATOK

Választások lesznek.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai helyzet mai eseménye az, a mi az ellenzéki dühöngések után sejtethető volt, hogy még e tél folyamán új választások lesznek. Ezt az eseményt jelentette be Tisza István gróf miniszterelnök a szabadelpvüpart tegnapi értekezletén és ezt nyilatkozta ki a miniszterelnök a képviselőház mai ülésén is. Az alkotmány-szegéssel vádolt kormány tehát a legalkotmányosabb utra tereli a parlamentarizmus rendjének ügyét s a nemzetre apellál.

A miniszterelnök kijelentése.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az új választások híre már az esti órákban elterjedt, miután a szabadelpvüpart tegnap esti értekezletén Tisza István gróf miniszterelnök nyilatkozott.

A miniszterelnök ugyanis nagyhatású beszédet mondott az értekezleten és a melyben kijelentette, hogyha az ellenzék lehetetlenné teszi a parlament tárgyalásait, rövid idő múlva a nemzetre fog apellálni.

A szabadelpvüpartot a miniszterelnök kijelentése rendkívül fellekesítette, nem kételkedvén, hogy a nemzet igazolni fogja Tisza politikáját, mely kezdettől fogva csak alkotmányos volt és nem erőszakos, mert hiszen világos, hogy az új választással az egész bonyodalmat a legalkotmányosabb fórum elé viszi.

A képviselőház ülése.

Még határozottabban domborodott ki az új választások ügye a képviselőház mai ülésén.

Izgalmas hangulat terjengett szét a Házban és ilyen puskaporos levegőben nyitotta meg az ülést Feilitzsch Arthur báró, aki ma elnökölt.

Napirend előtt Rakovszky István beszélt.

Utána Tisza István gróf miniszterelnök emelkedett szólásra. A miniszterelnök közölte, hogy ma van az új ülészaknak harmadik napja, a mikor a régi házszabályok szerint is meg kell alakulni a Háznak. Ha ez ma sem történik meg, a házszabályok szerint erősebb eszközökhöz kell nyulnia, amely komolyabb konzekvenciákkal járhatna. Mielőtt ezt tenné, azt a kérést intézi az ellenzékhez, adjanak rövid indemnítást, hogy a nemzetre apellálhasson s ne okolhassák őt azzal, hogy ex-lexben választott, mert akár ad az ellenzék indemnítást, akár nem, a választás meglesz. (Frenetikus éljenzés és taps jobbról.)

Most Kossuth Ferenc szólal fel és kijelenti, hogy nem adnak indemnítást.

Utána Bánffy Dezső báró állt fel s akart beszélni azonban jobbról óriási „eláll” kiáltásokkal zavarják, úgy, hogy Bánffy nem jut szóhoz s végre negyedóra múlva az ülést fel kellett függeszteni.

Szünet után Bánffy Dezső báró a

jobboldal folytonos közbekiáltása közben ki tudja jelenteni, hogy szintén nem ad indemnítást.

Hasonlóképpen szól Zichy Jenő is.

Zichy Jenő után Polónyi Géza beszélt, majd Rosenberg Gyula személyes kérdés címén kijelenti, hogy tudomással bír arról, hogy Bánffy az alkotmányt fel akarta függeszteni s Bánffy erről beszélt is Széllé és Tiszával. (Nagy zaj.)

Bánffy erre kijelenti, hogy neki ez eszeágában sem volt s hivatkozik Darányira, Wlassicsra, Lukácsra és Erdélyre.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy ő igenis tud róla (Nagy zaj.) Polónyi Géza: Ne beszéljen! Kihuzzuk az ecsedi-lápból!

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy az ő ecsedi birtokai súlyosan meg vannak terhelve ármentesítési költségekkel.

Most Bánffy beszélt.
Az ülés folyik.

Mikor lesznek az új választások?

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Jól értesült politikai körökben azt mondják, hogy hétfőn elnapolják a képviselőházat és januárban lesznek az új választások.

Megfolt kilépés.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzéki lapoknak az a híre, hogy Bottka Béla Torontálvármegye Ozora kerületének képviselője kilépett volna a szabadelpvüpartból, teljesen valótlan. A híresztelést maga Bottka Béla cáfolja meg a leghatározottabban.

Az orosz-japán háború.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egybehangzó jelentések megerősítik, hogy Port-Arthur általános ostroma két nap óta folyik. A támadás iszonyu pusztítás és vérengzés közben történik. Az új város két nap óta ég.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Reutter-ügynökségnek jelentik: A Port-Arthur előtt lévő sereg azt jelenti, hogy a Szebasztopolj eredményesen lövöldöztek torpedókkal.

A mandzsuriai harctérről.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, az ottani katonai körökben Kuropatkin helyzetét nem találják kielégítőnek, mert seregének ellátása nagy nehézségekbe ütközik.

Egy örült rémtette.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A budapesti Erzsébet szegények kórházában Kramer főorvos a betegeket vizsgálta végig. Az örültek osztályán Kemény Leona 50 éves asszonyon abban a pillanatban tört ki a dühöngés, a mikor az orvos hozzálépett. Az asszony párnája fölül kést rántott elő s azt kétszer az orvos nyakába szurta, majd rávetette magát az orvosra és marcangolni kezdte. Nagynehezen sikerült az örült kezeiből kimenteni a főorvost, a ki halálos sebeket szenvedett.

Titokzatos büntény.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Mikalakaról jelentik, az ottani Marosparton a csendőrök teljesen levetkőztetett 30—35 éves férfi holttestére találtak, a kiről nyilvánvalólag megállapították, hogy ismeretlen gonosztevők megfojtották.

A párisi bűnökörből.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból jelentik, ott ismét szenzációs öngyilkosság történt. Lamettour gróf nacionalista képviselő tegnap délelőtt lakásán agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okai majdnem ugyanazok, mint Syvetoné. A gróf tönkretette

leánya becsületét és a dolog kitudódott. A vizsgálóbíró berendelte a képviselőt és ma le akarták tartóztatni. Elfogatását tehát megelőzte öngyilkosságával.

Dinamit-merénylet.

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csudanovec Krassó-Szörénymegyei községben Dragoly János ottani albiró házat dinamittal fel akarta robbantani Doban János ottani legény, akit az albiró nemrégiben megfenyített. A töltés szerencsére célt tévesztett és csak a kökerítést rongálta meg. A merénylet letartóztatták.

Syveton öngyilkossága

Budapest, december 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentés szerint a vizsgálóbíró ennek a hétnek végén a főügyésznek betejeszti jelentését Syveton halálának okairól.

Határidő-üzlet.

Budapest, december 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak néhány fillérrel emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra) 1905. 10.23 — —
Tengeri (májusra) 1905. 7.63 — —
Zab (áprilisra) 1905. 7.23 — —
Rozs (áprilisra) 1905. 7.97 — —

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyzettek a Nagybecskereken, 1904. évi december hó 16-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	9.60 korona
kétszeres		7.20
rozs		6.—
árpa		7.—
zab		6.50
kukorica		6.60
uj		6.50
repce		11.—
széna I.		10.—
II.		5.—
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya (új) 1 kilogr.		0.10
marhahús I. 1 kilogr.		1.04
II.		0.96
borjú hús		1.40
disznó hús		1.20
juh hús		0.80
zsir		1.60

Nyiltér.*)

Figyelmeztetés!

Ezennel közhírré teszem, hogy Omalyev Elemér budapesti jogász fiamért semmifele adósságot nem fogok fizetni.

Szerbíttebe, 1904. évi december hó 13-án.

(919—22)

Omalyev Milán.

* Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1904. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsovár: délelőtt 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 perc
Szegedről: (motorkocsi) 9 óra 23 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 6 óra 23 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 5 óra 28 p.
Pancsovár: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 15 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. u. 11 óra 12 p.; este 6 óra 50 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra 18 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 50 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Az „UJSÁG“ minden előfizetője kivétel nélkül megkapja az „UJSÁG“ politikai napilap NAGY

≡ képes naptárát. ≡

Az „UJSÁG“ husvétii ajándéka a HERCZEG FERENCZ ALBUM lesz.

Állami, megyei, városi tisztviselők, lelkészek, tanárok és tanítók az „UJSÁG“-ot kedvezményes, — havi 2 korona árban kapják.

Megrendelő cím:
az „UJSÁG“ kiadóhivatala,
BUDAPEST, Kerepesi-ut.

Az „UJSÁG“ előfizetési
ára:
1 óra 2-40
1/4 évre 7-
1/2 évre 14-
1 évre 28-

(922-31)

Egy pár

angol foxterier

1 1/2 évesek, azonnal eladók.

Tudakozhatni a „Torontál“ kiadóhivatalában. (923-22)

9079. tkvi szám. 1904.

892-1.1

Árverési hirdetés.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. államkincstár végrehajthatónak Osztóin Száva melencei lakos végrehajtást szenvedő elleni 496 kor. 68 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében a területén fekvő következő ingatlanok, u. m.:

a melencei 932. számú tkvben A. I. 1. sor. 1470. hrsz. 971. ö. i. sz. 320 négyzetgölg beltelekkel 1662 kor. kikiáltási árban 1905. évi február hó 9-ik (kilenc) napjának délelőtti 9 órájkor Melence község-házában árverés alá fognak bocsájtatni és a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én kelt 3333. sz. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5%-os kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni s a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság, tkvi hatóság irattárában és Melence község-házánál megtekinthetők.

Kelt Törökbecsén, a kir. bíróságnál mint tkvi hatóságnál, 1904. évi október hó 25-én.

Patay
kir. eljárásbíró.

Kiadó lakás.

A Kinizsi- és Gimnázium-utca sarkán, a „Club“-kávéházzal szemben egy

utcai lakás

bolthelyiséggel vagy anélkül

azonnal kiadó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(905-x.5)

Karácsonyfák

és

karácsonyfa diszek

kaphatók

Ro'sa Béla

fűszer- és csemegeüzletében,

Nagybecskerek.

(911-33)

Pancsovai főszolgabírósgától.

6304. szám 1904.

918-22

Pályázati hirdetés.

A megüresedett torontálalmási községi jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással egyelőre 1200 korona évi fizetés, szabad lakás és a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak szedésének élvezete van egybekötve. Ezen fizetés az 1904. XI. t. c. értelmében megfelelő kiegészítést fog nyerni.

Felhívhatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy elméleti képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a pancsovai járás főszolgabírósgához folyó évi december hó 24. d. u. 5 órájáig küldje be. Később beérkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Pancsován, 1904. évi december hó 10-én.

Dr. Gyertyánffy,
főszolgabíró.

207903/904. szám.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetés.

(Távirtdai anyagok szállítására.)

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi április hó 1-től 1906. esetleg 1908. évi március hó 31-éig szükséges távirtdai anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívenként egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1904. évi december hó 23. déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1904. évi december hó 22-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadó és kötelezők a 122291/96. sz. alatt általános és a távirtdai anyagokra vonatkozó 134205/904. sz. különleges szállítási feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

A szállítandó anyagok és a szükséges mennyiségek a felhívás mellékletét képező ajánlati úrlapon vannak felsorolva.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlatot tenni szándékozókknak, a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1904. november havában.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

43056/1904. sz.

Magyar kir. államvasutak
Bpest jobbpárti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetés.

A magyar kir. államvasutak Budapest jobbpárti üzletvezetősége az 1905. évben szükséges 3000 darab bélyegző párna szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen mennyiségek nem fix mennyiség, hanem csak tájékoztul szolgál és tartozik szállító a tényleges szükségletet, — mely a fenti mennyiségeknél lehet korlátlanul több vagy kevesebb — szállítani és pedig az időnként kiadandó megrendelési levelekben kitűzendő határidő alatt.

A bélyegző párnákra vonatkozó részletes kimutatás, mely egyszersmind ajánlati mintául is használandó, az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályánál (I. d) Budapest, Külsőkerepesi-ut nyugdíj házocsoportban kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 1 koronás magyar bélyeggel ellátva, lepecsételve s a borítékra „Ajánlat a 43056/904. számhoz“ felirattal megjelölve legkésőbb 1904. évi december hó 20-án déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához beterjesztendő.

Budapest, 1904. november 28.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

163.348/1903. szám.

M. kir. államvasutak

Legolcsóbb utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba Budapest—Uj-Dombovar—Fiumén át a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási-Társaság Fiume és Velence, illetve Ancona közt közlekedő gőzhajóján.

Hajójáratok menetrendje.

1904. május hó 1-től visszavonásig.

1. Indulás Fiuméből Velencébe minden kedden és szombaton este 8 óra 15 p-kor, minden csütörtökön reggel 7 óra 30 perc.

2. Indulás Fiuméből Anconába minden szerdán reggel 7 óra 30 perckor és minden pénteken és hétfőn este 8 óra 15 perckor.

3. Indulás Velencéből Fiuméba minden hétfőn és szerdán este 7 óra 30 perckor és pénteken reggel 7 órakor.

4. Indulás Anconából Fiuméba minden csütörtökön reggel 7 órakor és minden kedden és szombaton este 8 óra 30 p-kor. Menetidő 10 óra.

Velencében érkezés és indulás a Szt.-Márk-téren.

Menetidő

a hajó-átelési illetékekkel együtt:

Honnan	Hová	Pénz-érték	Gyorsvonat		Személyvonat III.
			I.	II.	
osztály					
Budapest	Velence vagy Ancona	kor.	40-00	30-00	16-00
.	Cannes	franc	122-45	87-80	
.	Firenze	.	79-80	58-10	32-50
.	Genova	.	95-55	69-10	33-95
.	Grasse	.	124-60	89-25	
.	Lyon-Perrache	.	134-55	95-70	
.	Marseille	.	144-05	102-40	
.	Milano	.	76-25	55-60	31-05
.	Menton	.	116-30	83-65	
.	Napoli	.	106-85	77-05	43-60
.	Nizza	.	119-00	85-45	
.	Róma	.	80-05	58-25	32-60
.	Torino	.	95-40	69-00	38-90
Bécs	Velence vagy Ancona	kor.	51-40	37-40	19-50
Berlin	.	márka	103-80	73-50	41-20
Breslau	.	.	80-60	58-00	31-80
Hamburg	.	.	130-20	93-10	54-90

A gőzhajókon egy ágyért két korona utányfizetendő.

A hajó-átelési díj magában Fiuméből—Velencébe vagy Anconába:

Diszterem hálóllyel együtt 16 kor.

I. osztály 12 .

III. (fedélzet) 6 .

A gőzhajóknak a Budapest—Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint Velencébe és Anconába a Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. Fiuméba a vonatok a gőzhajók kikötőhelyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből—Dalmáciába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenkint 4 gyorsjárat és pedig: Zárába, Spalatoba, Metkovicba, Raguzába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utmutató“-ban foglaltatik.

Menetjegyeket és csoportosítható körutazási jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magyar kir. államvasutak központi menetjegyirodái Budapesten és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia cég utazási irodái Budapesten és Bécsben adnak ki, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)